

**ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ СОРОЧКИ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ
НА СТОРІНКАХ ЖУРНАЛУ «НАРОДНА ТВОРЧИСТЬ ТА ЕТНОГРАФІЯ»**

Досліджуючи те чи інше питання в будь-якій галузі науки, обов'язково звертаємось до періодичних видань відповідного спрямування. Серед видань етнологічного та етномистецтвознавчого напрямку: «Киевская старина» (Київ), «Народознавчі зошити» (Львів), «Советская этнография», «Этнографическое обозрение», «Живая старина» (Москва), журнал «Народна творчість та етнографія» (з 2011 р. – «Народна творчість та етнологія») ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України посідає чільне місце у вивченні теорії, історії та сучасного стану народної культури. Праці українських, зарубіжних вчених, науковців діаспори, трибуна молодого дослідника, рубрика «Розвідки і матеріали», огляди та рецензії нових публікацій, описи різноманітних фондів, колекцій та рідкісних видань – далеко не повний перелік напрямів публікацій цього видання. На сторінках наукового видання знайшли місце і розвідки, присвячені дослідженню традиційного одягу та, зокрема, сорочки. Беручись до дослідження української сорочки як помітного явища народної культури, не можемо обійти увагою роботи тих вчених, які вивчали її ще в радянський час. Їх праця потребує згадки та оцінки, чого раніше детально не робилося.

Об'єктом пропонованого читачеві дослідження є статті, опубліковані в цьому журналі і присвячені висвітленню складової українського традиційного строю – сорочки – з точки зору сучасного дослідника.

Велике історичне та художнє значення українського народного костюма безумовне, як і його основного елементу – сорочки. Матеріали археологічних розкопок, наукових досліджень свідчать, що традиційна сорочка на території України почала формуватись ще до часів Київської Русі. Від глибокої давнини і впродовж усього існування сорочка задовольняла не лише матеріальні, а і духовні потреби людини, виконуючи необхідні побутові, соціальні, обрядові, магичні функції. В контексті дослідження традиційної сорочки звернемося до праць знаних науковців та матеріалів молодих вчених, надрукованих у цьому журналі.

Дана стаття є спробою огляду розвідок дослідників Карпатського регіону: Я. Прилипка, М. Костишиної, А. Патрус-Карпатського, А. Поріцького, Л. Шевченка, О. Командирова, О. Полянської, Т. Ніколаєвої, Т. Кара-Васильєвої, Я. Кожолянка.

Перше дослідження традиційного одягу гірських народів Карпат на сторінках журналу датоване 1940 р. («Мистецтво українських горців»). Л. Шевченко описує побут, традиційне житло, декорування житла, хатніх речей, килимарство. Авторка приділяє увагу і традиційному костюму, а саме орнаментативній чоловічій та жіночій сорочкам. Окрім технік вишивки, кольорової гамми, розміщенням вишивки на рукаві, знаходимо опис чоловічої сорочки з вишивкою коміра, манжет, верхньої частини рукава та низу сорочки. Таку сорочку носили навипуск, обов'язково підв'язуючи поясом [12; 48].

Вивчення народного костюма та його елементів в історично-етнографічному контексті формування української нації – це питання розглянув у своїй статті відомий етнограф Я. Прилипка [12].

Аналізуючи праці Б. Куфтіна, Н. Грінкова, Т. Крюкової, Н. Лебедевої, В. Беліцер, М. Шмельової, Ф. Вовка, В. Богданова, Я. Прилипка досліджує кожний предмет народного одягу, його матеріал, форму, принципи крою та пошиття, кольорову гамму. Він простежує тісний зв'язок між традиційним одягом та етнічними, національними, локальними естетичними смаками, що традиційно складаються в конкретний комплекс або костюм певної етнографічної зони. Багато уваги приділено дослідженню української традиційної сорочки. Автор за способом сполучення пілок полотна на плечах виділяє чотири основних типи крою: сорочка з вставками, з суцільним рукавом, тунікоподібна та сорочка з «талійкою». Я. Прилипка дослідив зв'язок між шириною полотна та принципом пришивання вуставок: там, де традиційно виготовляють полотно шириною 45-50 см., вуставки пришивають по основі, де ширина 75-80 см. – пришивають по пітканню. Автор звертає увагу на таку закономірність: сорочки з вставками, пришитими по основі, традиційно шиються з трьох полотен, а ті, що по пітканню – з двох. Як зразок перехрещення етнокультурних зв'язків, Я. Прилипка простежує ареал побутування сорочки, пошитої в дві та три пілки, порівнюючи їх з традиційними кроями сорочок сіверян, в'ятичів та древлян [11; 15]. Велике значення у дослідженні традиційного костюма та сорочки, як основної частини одягу, на думку автора, має колір вишивок, різноманітні техніки, художнє оформлення швів, розміщення та характер малюнків

[11; 16]. У статті «З народного одягу Чернівецької області» [11] Я. Прилипко детально описує традиційний жіночий та чоловічий одяг Буковинського Поділля, який він мав можливість бачити на обласному святі пісні і танцю в м. Чернівці у травні 1959 р., де були представлені тунікоподібні жіночі сорочки строїв Буковинського Поділля та Гуцульщини, жіноча буковинська сорочка з двох частин, традиційні сорочки з «моршинкою» [10; 85]. Автор детально описує їх, звертає увагу на зміни крою та вишивки традиційної сорочки в зв'язку з використанням для пошиття народного костюма (зокрема сорочки) фабричних тканин [10; 89].

Відомий науковець М. Костишина впродовж 1975-1978 рр. у журналі «Народна творчість та етнографія» опублікувала три статті-дослідження одягу Буковини. У роботі, датованій 1976 р. [4], автор проаналізувала зразки жіночих костюмів, які побутували на території сучасних Новоселецького, Заставнівського, Кіцманського, Хотинського, Кельменецького та Сокирянського районів. Так звану «сорочку з зморшинкою» М.Костишина розглядає, як найдавнішу та яка існує у двох варіантах: поликова і безполикова. Дослідниця зазначає, що для вишивки рукавів сорочок Заставнівського району характерні суцільні узорні без проміжків полотна, обведених каймою з трьох боків. Ця кайма утворює рамку, вишиту золотими або сріблястими нитками – «хірмом» [4; 60]. Під поликом у верхній частині рукава вшивається смужка від 5 до 15 см. завширшки – «зморшка». Вишивка цього елемента геометрична. В основу орнаменталізації рукавів сорочок цієї місцевості, за спостереженнями дослідниці, покладено дрібні геометричні форми в поєднанні з геометризаними рослинними мотивами яскравих зелених, оранжевих, малинових, голубих, жовтих кольорів. Як зазначає М. Костишина, на відміну від дрібних орнаментальних мотивів Заставнівського району, для узорів сорочок Кіцманського району характерні великі рослинні елементи, що виконуються технікою рельєфного настилу бордовими, малиновими, бузковими кольорами в поєднанні з зеленим листям. Сорочки околиці м. Чернівці відрізняються рослинним орнаментом, вишитим симетрично. Порівнюючи сорочки Заставнівського, Кіцманського районів з сорочками Кельменецького району, М. Костишина зазначає різницю в ширині «зморшинки», відсутність чохлів (манжетів). Замість них рукав такої сорочки збирається у зборку – «пшеничку». Стриману кольорову гаму вишивки сорочок Сокирянського району зобумовлює «чернятка» – орнаментальні косі смуги цього узору вишиваються лише чорним кольором. Вишивка, виконана технікою лічильної гладі, на думку авторки, справляє враження тканого узору [4; 61]. Дослідницею вивчаються принципи декорування, оздоблення, розміщення вишивки на сорочках цього регіону та відносно недавню (30-ті роки ХХ ст.) появу нових кроїв традиційних сорочок (сорочка на кокетці) [4; 62]. У своїй роботі «Художнє оформлення Буковинського народного костюма гірської місцевості» [5] М. Костишина зазначає, що в передгір'ї, рівнинних районах Карпат, в силу об'єктивних причин, зокрема, впливу міського одягу, зміни в художньому вирішенні традиційного костюма відбувалися швидше, аніж у гірських районах. Тим часом традиційні комплекси народного одягу горян збереглися до 50-х років ХХ ст. [5; 54]. Цієї ж думки дотримується і А. Патрус-Карпатський у роботі «Нове в побуті та культурі гірського села» [7]. Зокрема, він зазначає, що в гірських селах саме традиційна сорочка найкраще збереглася до цього часу (1950-ті роки) і на той час не вийшла з повсякденного вжитку [7; 94].

Вивчаючи всі елементи чоловічих та жіночих костюмів, М. Костишина [5] приділяє увагу дослідженню сорочки. Вона зазначає, що і чоловічі, і жіночі сорочки до середини ХХ ст. зберегли форми, що склалися до початку ХХ ст.: вишивка техніками «низь», «настилання», «хрест», геометричні мотиви чоловічих тунікоподібних сорочок, цією ж технікою вишиті жіночі тунікоподібні сорочки та сорочки зі «зморшинками». Матеріалом для вишивання були вовна, шовк, сріблясті та золоті нитки, а також бісер [5; 54]. Використанню цих технік вишивки, принципів крою та шиття у моделювання сучасного одягу присвячена робота М. Костишиної «Буковинські традиційні мотиви в сучасному вбранні» [3]. Досліджуючи роботи модельєрів фабрики художніх виробів ім. Ю. Федьковича, вона звертає увагу на використання мотивів сорочок Буковинського Поділля [3; 20], а також елементів сорочки «рукав'янки», яка побутує в Путильському гірському районі Буковини (долина ріки Путили) [3; 21]. Цей район М. Костишина досліджувала у своїй попередній роботі.

У застосуванні елементів різних типів сорочок, технік вишивання, сучасного матеріалу, автор вбачає актуальність використання цього у моделюванні сучасного одягу.

З-поміж багатьох досліджень визначного науковця А. Поріцького, стаття «Етнографічне дослідження Карпат» [9] є методологічним довідником, за допомогою якого можна вивчати Карпати як окрему історико-етнографічну область. Початок дослідження Карпат в українській етнографії автор пов'язує з діяльністю І. Вагилевича (псевдонім І. Далібор, ХІХ ст.), Я. Головацького. Подальший етап дослідження Карпат автор пов'язує з діяльністю Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка, яке виникло наприкінці ХІХ ст. у Львові. На думку вченого, важливими для вивчення матеріальної культури

українців Карпат були роботи зарубіжних вчених К. Мошинського, Р. Кайндля, Я. Фальковського та ін. [9; 22]. Проблему Карпатської історико-етнографічної спільності автор вбачає у тісному зв'язку з вивченням етнографічних груп українського народу, які здавна живуть на території Карпат. У статті визначаються спільні риси в традиціях українських горян – лемків, бойків, сусідніх народів, частина яких проживає по другий бік Карпат – угорців, поляків та словаків. Ця тема досліджується на матеріалі традиційного житла та народного костюма (на прикладі карпатської чоловічої сорочки-«волошки» розглядаються риси, характерні для усіх слов'янських народів) [10; 86].

Серед досліджень окремих етнографічних зон, районів, на сторінках журналу знаходимо матеріали з вивчення традиційної культури окремих населених пунктів. Однією з таких робіт є стаття О. Командирова «Народний костюм Ряхівщини (с. Ясиня Закарпатської обл.)» [2]. Автор акцентує увагу на впливі традиційного одягу сусідніх народів – румунів, чехів, словаків та поляків, на графічний малюнок та кольорову гамму костюма, який побутує в цьому селі. Традиційний костюм О. Командири вивчає за назвами одягу, типами виробництва та матеріалом [2; 83]. Як частина костюма досліджується і сорочка. Автор зазначає, що у с. Ясиня традиційна сорочка шиться з домотканого полотна. Полотно тчеться гуцулками з купованої пряжі. Сорочка складається з двох полотен. Можемо припустити, що ширина цих полотен 75-80 см (це у своїй роботі «Український народний одяг як джерело вивчення етнічної історії» досліджує Я. Прилипка).

Якщо ширини двох полотен недостатньо, пришиваються з обох поків клини – «третиниці». Відштовхуючись від назви, можна припустити, що це відрізок завширшки у третю частину ширини полотна. Основне полотно з «третиницею» з'єднується вручну різнобарвним швом - «цирком» [2; 84]. На думку автора, характерними для жіночих та чоловічих сорочок Ряхівщини є обшивка комірів, дуди, широка вишивка пазухи. На пазухах Ясинівських чоловічих сорочок, під вишивкою часом вишивали великі літери – ініціали власників. До цікавих знахідок автора належить і краватка – «голер», яку носили чоловіки з вишитими сорочками. Традиційну вишивку за технікою, виконанням та матеріалом О. Командири поділив на чотири види: 1) найдавніша (хрест без канви); 2) низинна (чорним виводиться графічний візерунок, який потім заповнюється основним кольором); 3) скована (нагадує двосторонню гладь); 4) бісер (досить пізній вид) [2; 87]. Етнограф О. Полянська в своїй статті «Особливості одягу населення Закарпаття» [8] досліджує ширший ареал цього регіону, зокрема проблему взаємопроникнення культур українців, угорців, румун та словаків, які проживають на цій території. Комплекси народних костюмів дослідниця поділяє на чотири типи: північний, південний, східний та західний. За спостереженнями авторки, для східного регіону характерні жіночі сорочки з яскраво вишитими уставками (для Ряхівщини характерна чорна основа вишивки, а для Косівщини – червоно-жовта) [8; 23], чоловічі сорочки – тунікоподібного типу. Для жіночих сорочок північного типу характерне багате оздоблення довкола шиї та на смугах густих зборів, які йшли від коміра до манжета і пояса. Таку вишивку називали «рамами». О. Полянська зазначає, що такий принцип декорування характерний і для сорочок південної частини Закарпаття. Локальну відмінність тут становить «волоська» жіноча сорочка тунікоподібного крою з чотирикутним вирізом для шиї [8; 24].

Досліджуючи західну частину Закарпаття, де тісно співмешкають українці, румуни, угорці та словаки, О. Полянська зазначає, що, приміром, сорочки угорок, які проживали на території Закарпаття, нагадували традиційні жіночі сорочки, характерні для багатьох регіонів України – традиційна сорочка «до підточки», в якій верхня частина шиться з тоншого полотна, а нижня – з грубішого. Водночас тут же існував інший вид сорочки – на територіях сучасних Берегівського та Виноградівського районів сорочку шили без рукавів, поверх неї одягали коротку білу блузку з дуже пишними рукавами [8; 25]. Блузки не були традиційною натільною одежею українців. У цьому вбачається вплив угорської традиції. Як зазначає О. Полянська, в угорських селах на території Закарпаття існують різні мотиви угорських вишивок декількох етнографічних груп цієї народності: колочаї, мезекеведжі, бузокі і полоці. Це зобумовлено різним територіальним походженням переселенців [8; 25]. На території досліджуваної О. Полянською Закарпатської області побутувало два типи румунського народного костюма. Традиційний костюм загалом, як і окремі його елементи схожі з південноукраїнськими [8; 27]. Чоловічі сорочки цієї зони за кроєм тунікоподібні та зберегли старослов'янську назву – «кошуля» [8; 28]. Словацький одяг на досліджуваній О. Полянською території Закарпаття зустрічається лише у невеликій зоні словацьких поселень. У цьому одязі простежується вплив двох районів Словаччини – Липтова і Спіша. Тут побутувала характерна «липтовська» чоловіча сорочка («галена»): коротка, з дуже широкими та довгими рукавами, оздоблена внизу вишивкою, мереживом, а вгорі – тканим орнаментом. Вишивкою прикрашали рукави, комірець, пазуху та придол сорочки. Авторка зазначає, що жіноча традиційна сорочка словаків («опліча») під впливом українських традицій мала такий крій: густо збиралась навколо шиї, вишивалась навколо горловини, на плечах та манжетах. Поряд із чоловічою сорочкою «геленою» тут

побутує загальнослов'янський вид чоловічого натільного одягу – тунікоподібна сорочка «кошуля» [8; 29]. О. Полянська зазначає, що, незважаючи на багатомісячну територіальну відірваність українців Закарпаття від центральних районів, вони зуміли зберегти свою мову, культуру, назви та традиції виготовлення одягу. Дослідження одягу українців Прикарпаття, яке свого часу провела М. Костишина [4], продовжили учені Т. Ніколаєва та Т. Кара-Васильєва [6].

У серпні 1987 р. здійснено експедиційне дослідження передгір'я Карпат уздовж річок Дністра і Прута (північна Буковина) та Покуття. Метою дослідження було виявлення локальних особливостей традиційного народного вбрання та вишивки. Матеріал збирався для підготовки випуску «Український народний одяг», який став складовою частиною історико-етнографічного атласу України [6; 67]. У своїй роботі дослідниці зауважують, що традиційний одяг в цій місцевості майже повністю вийшов із повсякденного вжитку, але в кожній родині збереглися комплекси народного вбрання сучасного виготовлення. Стародавні костюми мають люди переважно похилого віку.

Досліджуючи весь комплекс традиційного народного вбрання, Т. Ніколаєва та Т. Кара-Васильєва детально описують локальні особливості традицій крою, пошиття та вишивки традиційної сорочки. Вони визначили межі побутування реліктової сорочки тунікоподібного крою, яка в кожній місцевості мала свої особливості вертикальних чи горизонтальних композиційних побудов. Дослідницями детально описані локальні покутські жіночі сорочки з «крученими» рукавами, сорочки «рукав'янки», «на кокетці», «чернятки», поява бісеру у вишивці сорочок (50-ті роки минулого століття), особливості вишивки святкових сорочок (додавання шовку, золотої та срібної ниток, металевих пластинок – леліток). Співставлення композиційних прийомів, способів крою, технік вишивки та кольорової гами сорочок Буковини, а саме Заставнівського, Кіцманського, Кельменецького, Сокирянського, Вижницького, Сторожинецького, Новоселецького районів, допомагає виявити схожість, розбіжність та взаємозапозичення [6; 71-72]. Схожий детальний опис традиційних сорочок цього регіону знаходимо і в роботі М. Костишиної, про яку йшлося вище [4].

Покуття – територія Городенківського, Снятинського, Коломийського і частина Тлумацького районів, Т. Ніколаєва і Т. Кара-Васильєва виокремлюють у чітко визначений за своїми художньо-образними ознаками етнографічний регіон. Традиційні сорочки цього регіону – «чорненка» (жіноча сорочка) та «червоненка» (дівоча). Назва походить від основного тону вишивки (чорного та червоного). Ці сорочки здебільшого орнаментовані геометричними мотивами. Однотипні, вони мали різні назви, якщо нитки для вишивки були з різної сировини: «червоненку» вишивали бавовняними нитками, вишиту напіввовняними нитками називали «коцик». У процесі дослідження, Т. Ніколаєва і Т. Кара-Васильєва виявили розмаїття палітри червоного кольору, який використовується у вишивці Покуття – від помаранчево-червоного до вишневого та бурякового. На думку дослідниць, особливістю вбрання Покуття є побутування у кількох селах Снятинського району вишивки сорочок «білим по білому». Геометричні узори – восьмипроменева розетка, ламана лінія, ромби, були виконані техніками вирізування та виколювання. Такою ж технікою вишивались сорочки у деяких селах Тлумацького району. Архаїчні мотиви хреста, хреста в ромбі, квадрата з гачками та ламаної лінії вишивалися тими ж вирізуванням та виколюванням нитками чорного кольору. Такі сорочки споріднені за техніками вишивки та кольором із традиційними сорочками літніх жінок південної Київщини. За спостереженнями Т. Ніколаєвої й Т. Кара-Васильєвої, при певній спільності народного одягу Прикарпаття загалом та сорочки, як одного із основних його елементів, простежується різноманітність крою, пошиття, технік вишивки та призбирування (рисування, морщення), кольорової гами [6; 73]. Незабаром після виходу статті Т. Ніколаєвої і Т. Кара-Васильєвої на сторінках журналу «Народна творчість та етнографія», опублікована стаття Я. Кожолянка «Традиційний народний одяг українців північної Буковини» [1]. На думку авторки, природно-географічні умови північної Буковини, розташування краю на перетині торгових шляхів та значний міграційний потік у XV-XIX ст. молдаван, румун, росіян-липован, німців й інших народів мали вплив на традиції пошиття, крою, декорування народного костюма цієї етнографічної зони [1; 46]. Частиною роботи автор присвятила дослідженню традиційної сорочки. На території північної Буковини Я. Кожолянка зафіксувала три основні її типи: 1) тунікоподібна; 2) з цільнокроєним рукавом, яка існує у двох варіантах – поликова та безполикова. Ці два підвиди сорочок, на думку автора, відрізняються оформленням горловини. Поликова сорочка північної Буковини, на відміну від безполикової, вишивається пишніше (схоже на сорочки сусідів – молдаван). Сорочки тунікоподібного крою, детально описані Я. Кожолянкою, частіше зустрічаються у передгірській зоні Прутсько-Сиретського межиріччя. За спостереженнями дослідниці, такі сорочки відрізняються формою викоту: напівкруглою, ромбовидною, трикутною. Найдавнішою формою є кругла, яку кроїли за формою прикладеної до тканини миски (нагадаю, тунікоподібна сорочка кроїться із одного полотна, складеного навпіл). Далі робили розріз пазушки посередині грудей. Часом цей розріз

робили по лінії одного плеча або обох [1; 47]. Найпоширенішим мотивом вишивок тунікоподібних сорочок північної Буковини є «пужі» – геометричний та рослинний орнамент, який повздовжніми або поперечними смугами, часом суцільно, покривав рукав, обрамлював спереду викот – «вінок», заходив двома смугами на спину, оздоблював поділ. Як вважає Я. Кожолянко, у 50-70 роки минулого століття традиційні сорочки вийшли з ужитку, залишилися лише тунікоподібні, без особливої орнаменталізації та рукавів. Використовувалися такі сорочки для сну [1; 48]. Автор зауважує, що, незважаючи на всі зазначені вище чинники впливів (перетини торговельних шляхів, міграційні потоки) на формування, побутування традиційного костюма як і його елементів, буковинський костюм зберіг у собі риси, характерні для народних костюмів усіх слов'янських народів [1; 51].

Підсумовуючи розглянуте, можна стверджувати, що етнографічні райони Карпат: Буковина, Покуття, Закарпаття, Бойківщина, Лемківщина та Гуцульщина, в контексті вивчення традиційного костюма і його елементів, зокрема сорочки, в різний час досліджувалися знаними етнографами й молодими науковцями. Найбільше ґрунтовних досліджень стосувались Буковини. Зокрема сорочка, якій приділили основну увагу, детально вивчена в роботах Я. Кожолянко, М. Костишиної, Т. Ніколаєвої та Т. Кари-Васильєвої.

Проблема карпатської історико-етнографічної спільності в українській етнографічній науці стоїть у тісному зв'язку з вивченням етнографічних груп українського народу, які здавна живуть на території Карпат [9; 21]. Дослідження одягу має велике значення у загальному вивченні культури, історії, мистецтва кожного народу. Адже одяг, як і його основний та найдавніший елемент – сорочка, несуть у собі багато інформації, деяка частина якої потребує подальшого вивчення, дослідження та розшифрування. І в цій роботі неабиякими помічниками є періодичні видання, в яких зконцентровано та постійно поновлюється багато цінної інформації. У вивченні української традиційної сорочки таким журналом є «Народна творчість та етнографія» Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України.

Список використаної літератури

1. **Кожолянко Я.** Традиційний народний одяг українців Північної Буковини / Я. Кожолянко // Народна творчість та етнографія», 1988. – № 5. – С. 45–51.
2. **Командиров О.** Народний костюм Ряхівщини / О. Командиров // Народна творчість та етнографія, 1959. – № 3. – С. 82–88.
3. **Костишина М.** Буковинські традиційні мотиви в сучасному вбранні / М. Костишина // Народна творчість та етнографія, 1978. – № 4. – С. 19–23.
4. **Костишина М.** Особливості традиційного народного жіночого одягу Буковинського Поділля / М. Костишина // Народна творчість та етнографія, 1976. – № 6. – С. 59–67.
5. **Костишина М.** Художнє оформлення Буковинського народного костюма гірської місцевості / М. Костишина // Народна творчість та етнографія, 1975. – № 4. – С. 54–56.
6. **Ніколаєва Т.** Особливості народного вбрання та вишивки українського населення Прикарпаття / Т. Ніколаєва, Т. Кара-Васильєва // Народна творчість та етнографія, 1988. – № 3. – С. 67–73.
7. **Патрус-Карпатський А.** Нове в побуті та культурі гірського села / А. Патрус-Карпатський // Народна творчість та етнографія, 1959. – № 1. – С. 93–94.
8. **Полянська О.** Особливості одягу населення Закарпаття / О. Полянська // Народна творчість та етнографія, 1976. – № 3. – С. 23–29.
9. **Поріцький А.** Етнографічне дослідження Карпат / А. Поріцький // Народна творчість та етнографія, 1964. – № 4. – С. 21–24.
10. **Прилипка Я.** З народного одягу Чернівецької області / Я. Прилипка // Народна творчість та етнографія, 1960. – № 1. – С. 85–90.
11. **Прилипка Я.** Український народний одяг як джерело вивчення етнічної історії / Я. Прилипка // Народна творчість та етнографія, 1971. – № 5. – С. 10–18.
12. **Шевченко Л.** Мистецтво українських горців / Л. Шевченко // Народна творчість та етнографія, 1940. – № 1. – С. 45–51.

Резюме

Досліджується традиційна сорочка як основний елемент народного костюма. Зона вивчення – Карпатський регіон. Розглядаються наукові праці, опубліковані на сторінках журналу «Народна творчість та етнографія» в 1939-2012 рр.

Ключові слова: журнал, дослідження, народний костюм, сорочка, Карпатський регіон.

Summary

Shnurenko T. Research of traditional shirt of region of Carpathians is on the pages of magazine «Folk work and ethnography»

Investigating an issue in any field of science, must appeal to periodicals appropriate direction. Among the publications ethnological and etnomystetstvoznavchoho direction: «Kievan antiquity» (Kyiv), «ethnology notebooks» (Lviv), «Soviet etnografyya», «Etnografycheskoe Review», «Living Antiquity» (Moscow), the magazine «Folk art and ethnography» (with 2011 – «Folk art and ethnology») mystetstvoznavstva0 Institute of Folklore and Ethnology. MT Rila National Academy of Sciences of Ukraine occupies a prominent place in the study of theory, history and current state of popular culture.

We study the traditional shirt, as a main element of the national costume. Area of study – Carpathian region.

In the article the scientific papers published in the journal «People's creativity and etnografiya» in 1939-2012 years.

The attention on the author's part uvaaha researchers, those accents that were set in each of them while studying the elements of folk attire, including shirts regional. Exposed sufficiently broad and detailed examples of regional folk costume elements, their characteristic features found in the decoration, analyzes trends in changes embroidery inherent in the Carpathian region in general. The attention is focused on general characteristics, significant in male and female shirts regional folk costumes in different historical periods.

Researcher discovers a group of authors who developed the identical subject, however focused on regional specific features of national clothing.

Posted a list of these publications.

Much attention, stresses the author, in such materials is given the general characteristics of consumer culture some areas of the region, its impact on the identified differences in the symbolism of the images.

Based on this retrospective analysis can trace the evolution in traditional cultural practice, especially in the embroidery of one of the original regions of Ukraine.

So one could argue that ethnographic regions of the Carpathians, Bukovina, Pokuttya Transcarpathia Boykivshchyna, Lemkivschyna and Huzulschyna in the context of the study of traditional costume and its elements, including the shirt, at different times studied renowned young scientists and ethnographers. The most thorough studies concerned Bukovina. In particular shirt, which paid most attention, studied in detail in the works of J. Kozholyanko, M. Kostyshyn, T. and T. Nikolayeva Kara-Vasilyeva.

The problem Carpathian historical and ethnographic community in the Ukrainian ethnographic science is closely connected with the study of ethnic groups of the Ukrainian people, who have long been living in the Carpathians [9; 21]. Studies clothing is of great importance in the overall study of culture, history and art of every nation. For clothing as its main and oldest element - shirt, carry a lot of information, some of which require further study, research and decryption. And in this work is exceptional assistants periodicals, which are constantly updated and zkontsentrovano much valuable information. In the study of traditional Ukrainian shirt so the magazine is «Folk art and ethnography» of the Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology. MT Rila National Academy of Sciences of Ukraine.

Key words: magazine, research, region, national costume, traditional shirt, Carpathian region, national dress, publication, artistic decoration, differences in structure, trends, retrospective analysis of popular culture.

Аннотация

Шнуренко Т.В. Изучение традиционной сорочки Карпатского региона на страницах журнала «Народна творчість та етнографія»

Исследуется традиционная сорочка как основной элемент народного костюма. Зона изучения – Карпатский регион. Рассматриваются научные работы, опубликованные на страницах журнала «Народна творчість та етнографія» в 1939-2012 годах.

Ключевые слова: журнал, исследование, народный костюм, сорочка (рубаша), Карпатский регион.

Надійшла до редакції 29.10.2014 р.